

พฤติกรรมและความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ :
กรณีศึกษานักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ ประจำปีการศึกษา
2/2554

BEHAVIOR AND EXPECTATION FOR LEGAL KNOWLEDGE IN BUSINESS: A
CASE STUDY OF STUDENTS IN BUSINESS LAW IN
SEMESTER 2/2011

พรเพ็ญ ไตรพงษ์¹ และ ยุทธพงษ์ ลีลาภิกิจไพศาล²
Pornpen Traiphong¹ and Yutthapong Leelakitpaisarn²

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต¹
อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต²
cheeryporn@hotmail.com¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมและความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ : กรณีศึกษานักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ ประจำปีการศึกษา 2/2554 โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาความต้องการและความคาดหวังต่อรายวิชาของนักศึกษาในการเรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ (2) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดเรียนการสอนให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed-method) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต รวม 100 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักศึกษา และการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกหลักสูตรที่เกี่ยวข้องจำนวน 8 คน ในการวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์พฤติกรรมและความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของนักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ ประจำปีการศึกษา 2/2554 ซึ่งเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติอ้างอิง ผลการวิจัยที่สำคัญมี (1) นักศึกษามีความสนใจและตั้งใจในการทำรายงานส่งแก่อาจารย์ จึงควรมุ่งเน้นสนับสนุนให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าหา

ความรู้จากการทำรายงานในเนื้อหาวิชาดังกล่าวซึ่งเป็นการช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย (2) นักศึกษามีความคาดหวังหรือต้องการในเนื้อหาวิชาการครบตามที่หลักสูตรกำหนด และนักศึกษาเรียนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพมาก แต่พฤติกรรมในความเป็นจริงของนักศึกษาเองแล้วทำไม่ได้ตามที่คาดหวังไว้ จึงควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้เสนอต่อหลักสูตรต่าง ๆ ที่ต้องเรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ เป็นวิชาบังคับ เพื่อให้หลักสูตรพิจารณารายละเอียดของรายวิชานี้ว่าควรให้นักศึกษาได้ความรู้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพได้ตรงกับสาขาของตนเองต่อไป และควรนำผลการวิจัยครั้งนี้เสนอต่ออาจารย์ท่านอื่นที่สอนวิชากฎหมายการพาณิชย์ดังกล่าวไปศึกษาและทำความเข้าใจเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนในวิชาดังกล่าวในครั้งต่อไป

คำสำคัญ

นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ กฎหมายการพาณิชย์ พฤติกรรมและความคาดหวัง

ABSTRACT

This research is to study the behavior and expectation for knowledge in Business law : A case study of students in business law in semester 2/2011, having two objectives such as first, to explore various behavior and expectation of the law undergraduates towards study in class of business law, second, to utilize the output into improvement of teaching business law for more efficiency. A mixed-method is used in this research to the sample of 100 freshmen of Accounting Program, Faculty of Management Science, Suan Dusit Rajabhat University. These undergraduates are requested to complete the questionnaire. In addition, eight lecturers of every concerned program were interviewed to explore behavior and undergraduates expectation for knowledge of business law The questionnaire and the interview script are developed by the researchers. Descriptive and reference statistics were employed to analyze data Two major findings are as follows:

1. The undergraduates are interested in and willing to do assignment, therefore the lecturer should promote searching information relating to assignment for these studies

2. The undergraduates have expectation and demand for study in all academic contents/description as determined by the program and for more utilization in their profession. However, the undergraduates are unable to do pursuant to their aforesaid expectation. Result of this research should be shared to all programs that require their undergraduates to take class of business law as compulsory for reviewing contents/description of this subject to suit for utilization in their professional field. In addition, result of this subject should be shared to other lecturers who teach business law to the benefit of instruction leading to further improvement.

Keywords

Law Students, Business law, behavior and expectation

บทนำ

การจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพตามที่ประเทศชาติและสังคมต้องการ ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการศึกษาจึงมีหลายมิติเพราะคุณลักษณะของผู้เรียนที่สังคมต้องการมีความหลากหลาย และคุณค่าของคุณลักษณะเหล่านี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา และบริบทของสังคม โดยทั่วไปคุณลักษณะของผู้เรียนที่สังคมต้องการคือ ผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านสติปัญญา หรือด้านพุทธิวิสัย เพราะเชื่อว่าในยุคสังคมแห่งความรู้ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถดีจักเป็นกลไกในการพัฒนาสังคม และประเทศชาติให้มีความได้เปรียบจากการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

โดยที่การจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ในการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนต้องมีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้สนองความต้องการของผู้เรียนรายบุคคลได้ ผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากที่สุด โดยกำหนดไว้ในมาตรา 24 (5) ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก

สะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (สมบุรณ์ ต้นยะ, 2547, หน้า 2)

โดยที่วิชากฎหมายการพาณิชย์ ถูกบรรจุเป็นวิชาบังคับอยู่ในหลักสูตรการบัญชีของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ซึ่งวิชากฎหมายการพาณิชย์ประกอบด้วยกฎหมายเบื้องต้นศึกษาที่เกี่ยวข้องไว้มากมาย ซึ่งประกอบไปด้วย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและการจัดองค์กรทางธุรกิจ หลักกฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกรรมทางธุรกิจ เช่น กฎหมายลักษณะบุคคล กฎหมายลักษณะหนี้ กฎหมายลักษณะนิติกรรม และสัญญา กฎหมายลักษณะเช่าทรัพย์สินและเช่าซื้อ กฎหมายลักษณะยืม ค่าประกัน จำนอง และจำนำ กฎหมายลักษณะตัวเงิน กฎหมายลักษณะการจ้างแรงงานและการจ้างทำของ กฎหมายลักษณะตัวแทน และนายหน้า และศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศซึ่งมีเนื้อหาที่ต้องสอนมาก จึงอาจสอนได้แต่เนื้อหาสำคัญๆ และเน้นการบรรยายในการสอนอันอาจทำให้นักศึกษาเบื่อหน่ายได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความคาดหวังต่อรายวิชาของนักศึกษาในการเรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดเรียนการสอนให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบการสอนวิชากฎหมายการพาณิชย์ดังกล่าวแก่นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 หลักสูตรการบัญชี จึงตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาพฤติกรรมและความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เพื่อหาแนวทางให้นักศึกษาได้รับความรู้ตรงตามกรอบการเรียนการสอนของหลักสูตร และเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไปเมื่อจบการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาพฤติกรรม และความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ ได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา โดยมุ่งเน้นการศึกษารายวิชากฎหมายการพาณิชย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

สวนดุสิตในปีการศึกษาที่ 2/2554 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มีหลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ ที่จัดการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายการพาณิชย์ โดยมีจำนวน 3 ตอนเรียน รวมจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 127 คนดังต่อไปนี้

นักศึกษาตอนเรียน A1 จำนวน 45 คน

นักศึกษาตอนเรียน B1 จำนวน 39 คน

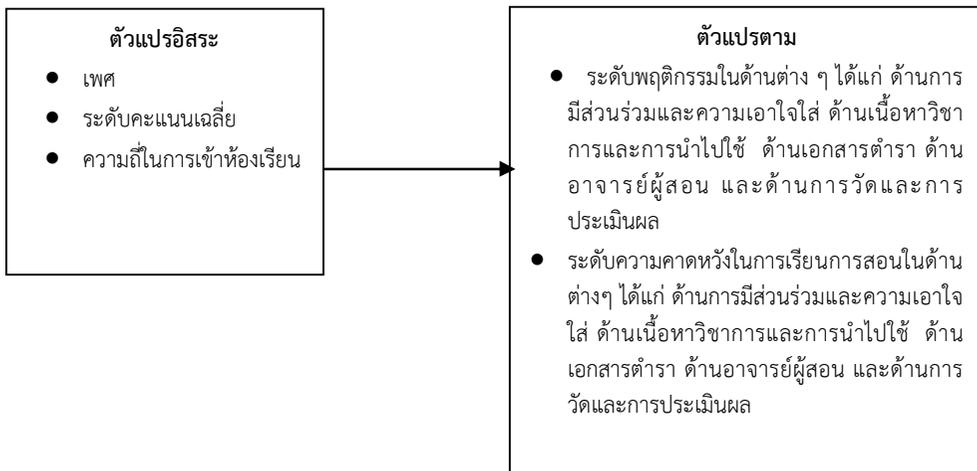
นักศึกษาตอนเรียน C1 จำนวน 43 คน

ทั้งนี้ การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกหลักสูตรที่เกี่ยวข้องดังกล่าว โดยใช้แบบสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดเชิงลึกเกี่ยวกับการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายการพาณิชย์ จำนวน 8 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ ที่จัดการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายการพาณิชย์ โดยมีจำนวน 3 ตอนเรียน รวมจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 127 คนและตัวอย่างที่ได้เท่ากับ 100 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักศึกษาและสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

สำหรับการศึกษาคั้งนี้ ศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากม็ควรได้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) แบ่งเป็นดังนี้

1. เพศ
2. ระดับคะแนนเฉลี่ย
3. ความถี่ในการเข้าห้องเรียน

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ระดับพฤติกรรม ความคาดหวังในการเรียนการสอนในด้านต่างๆ เช่น ด้านการมีส่วนร่วม และความเอาใจใส่ ด้านเนื้อหาวิชาการ และการนำไปใช้ด้านเอกสารตำรา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการวัดและการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ห้อง A,B,C ที่จัดการเรียนการสอนรายวิชากฎหมาย การพาณิชย์

วิชากฎหมาย หมายถึง วิชากฎหมายการพาณิชย์

พฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดไว้ 5 ด้าน ด้านการมีส่วนร่วมและความเอาใจใส่ ด้านเนื้อหาวิชาการ และการนำไปใช้ ด้านเอกสารตำรา ด้านอาจารย์ผู้สอนและด้านการวัด และการประเมินผล

ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกถึงความต้องการให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการในอนาคต ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดไว้ 4 ด้าน ด้านการมีส่วนร่วมและความเอาใจใส่ ด้านเนื้อหาวิชาการและการนำไปใช้ ด้านเอกสารตำรา ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการวัด และการประเมินผล

แนวความคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

ความหมายของพฤติกรรม

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มีมนุษย์กระทำ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะสังเกตได้หรือไม่ได้ เช่น การทำงานของหัวใจ การทำงานของกล้ามเนื้อ การเดิน การพูด การคิด ความรู้สึก ความชอบ ความสนใจ เป็นต้น

อรุณ รักธรรม (2524, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง การปฏิบัติซึ่งบุคคลใดบุคคลหนึ่งแสดงต่อบุคคลหนึ่ง หรือบุคคลอื่นในการที่ถูกต้อง หรือผิดไปจากปกติแห่งขนบธรรมเนียม หรือมารยาทของสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ พฤติกรรม หมายถึง กระบวนการที่เกิดขึ้น โดยการกระทำที่มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างระบบร่างกายกับเครื่องกระตุ้น

แนวความคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการคาดหวังได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ คือ

เบญจา นิลบุตร (2540, หน้า 10) ได้กล่าวว่า ความคาดหวังเกิดจากรู้สึกนึกคิดในการคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นอย่างไร อันเป็นความปรารถนาจะให้ไปถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้

สกวเดือน ปณสมิทธิ (2540, หน้า 64) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่าเป็นแนวคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วแสดงออกมาโดยการพูด การเขียน และการแสดงออกดังกล่าวนั้นขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งบุคคลอื่นอาจไม่เห็นด้วยก็ได้

สุรีย์ กาญจนวงศ์ (2542, หน้า 18) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง สภาพการประเมินความสามารถของตนเองกับความตั้งใจในการทำงานสู่เป้าหมายที่ต้องการ หากบุคคลมีความสามารถสูง ตั้งใจสูงจะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานตามที่หวังผล

นอกจากนี้ สุพานี สฤกษ์วานิช (2549, หน้า 211-212) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของความคาดหวังว่าองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. คุณค่า (Value) หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อผลลัพธ์ ของการกระทำที่เกิดจากการทำงานระดับความพอใจที่บุคคลคาดหวังจะมาจาก การให้คุณค่าต่อการทำงาน ถ้าเป็นงานที่มีคุณค่าสูง ก็จะมี ความพึงพอใจสูงมากตามด้วย

2. เครื่องมือ / สิ่งกระตุ้น (Instrument) หมายถึง สื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ วิธีการที่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่น่าพอใจ

3. ความคาดหวัง (Expectancy) หมายถึง ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้นๆ บุคคล หรืออินทรีย์มีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง ทุกชีวิตพยายามดิ้นรนแสวงหา อย่างน้อยที่สุดก็คือความต้องการ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เมื่อชีวปัจจัยเหล่านั้น ได้รับการตอบสนองแล้ว ก็มีความต้องการสูงไปเรื่อย ๆ จากความต้องการหลายสิ่งหลายอย่างนี้เอง ทำให้เกิดความพยายามกระทำ ดำเนินการด้วยวิธีหนึ่งวิธีใด ด้วยสื่อหรือเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุความพอใจ หรือเพื่อให้ได้ ผลการดำเนินการนั้นตามที่ได้แสดง ความพยายามนั้นเองเรียกว่าความคาดหวังและความพอใจสิ่งต่างๆ

อริยา คูหา (2546, หน้า 73-74) ได้กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาบนโลกใบนี้ เมื่อเติบโตขึ้นในช่วงอายุหนึ่งที่มีความต้องการ ความรู้สึก เป็นของตัวเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับพฤติกรรม และความ

คาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ ในรายวิชากฎหมายการพาณิชย์

2. ศึกษาตัวอย่างแบบสำรวจที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยร่วมกันพิจารณาระหว่างผู้วิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวิจัยจากภายนอก

4. นำแบบสอบถามฉบับร่าง ไปทดสอบก่อนการลงภาคสนาม (Try out)

5. หาค่าคุณภาพทั้งฉบับและรายข้อ เพื่อให้ได้มาตรฐาน

6. ปรับปรุงให้เป็นแบบสำรวจฉบับสมบูรณ์

ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้ใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชากฎหมาย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมและความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมและความเอาใจใส่ ด้านเนื้อหาวิชาการและการนำไปใช้ ด้านเอกสารตำรา ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการวัดและการประเมินผล จำนวน 25 ข้อ โดยแต่ละคำถามแบ่งระดับความคาดหวัง และความเป็นจริง เป็น 4 ระดับ และได้กำหนดค่าของคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

ความหมายของคะแนนในช่องระดับความคาดหวัง ความหมายของคะแนนในช่องระดับความเป็นจริง

- 1 หมายถึง ไม่คาดหวังเลย/ไม่เคยทำ
- 2 หมายถึง คาดหวังเล็กน้อย/นาน ๆ ครั้ง
- 3 หมายถึง คาดหวังมาก/เคยทำบ่อยๆ
- 4 หมายถึง คาดหวังมากที่สุด/เคยทำประจำ

ระดับแปรผลการศึกษา มีเกณฑ์ในการแปรผล 4 ระดับดังนี้

- 1.00-1.75 อยู่ในระดับ น้อย
- 1.76-2.50 อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2.56-3.25 อยู่ในระดับ มาก
- 3.26-4.00 อยู่ในระดับ มากที่สุด

โดยที่การวิจัยในครั้งนี้ ได้ใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการเรียนการสอนนิสิตกฎหมายพาณิชย์ จากอาจารย์ประจำหลักสูตรทุกหลักสูตรที่เกี่ยวข้องดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการทดสอบ Content Validity จากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยวิธี Face validity โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามคำจำกัดความแนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์ การวิจัยเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำการตรวจสอบเนื้อหาให้ตรงตามคำจำกัดความ และวัตถุประสงค์ของการวิจัยและได้ทำการปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. การทดสอบความเชื่อมั่น โดยหาค่า Reliability ในลักษณะของภาพรวม และรายข้อในแบบ Internal Consistency โดยผู้วิจัยนำข้อคำถาม ในส่วนที่ 2 ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษา จำนวน 31 คน และนำข้อมูลที่ได้มา

คำนวณหาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา ตามวิธีของ Cronbach Alpha Coefficient พบว่า คะแนนค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่า .803

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชากฎหมาย การพาณิชย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ประจำปีการศึกษาที่ 2/2554 คือ นักศึกษา หลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 127 คน

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่จัดการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายการพาณิชย์ โดยมีจำนวน 3 ตอนเรียน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ ห้อง A1, B1 และ C1 โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณอิงหลักของ Yamane โดยใช้ความคลาดเคลื่อนการกำหนดตัวอย่างที่ระดับ ร้อยละ 5 ค่าความน่าเชื่อมั่นที่ ร้อยละ 95 โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าร้อยละ ซึ่งมีนักศึกษาจำนวน 3 ห้อง ตอนเรียน รวมจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 127 คน จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบ สัดส่วน (Quota Sampling) อยู่ที่ $127/1+127 (0.05) 2$ เท่ากับ 96.39 จึงควรเก็บ แบบสอบถามทั้งหมด 100 ชุดโดยมีรายละเอียดคั้งนี้

นักศึกษาตอนเรียน A1 จำนวน 45 คนสุ่มเก็บข้อมูลจำนวน 35 คน

นักศึกษาตอนเรียน B1 จำนวน 39 คนสุ่มเก็บข้อมูลจำนวน 31 คน

นักศึกษาตอนเรียน C1 จำนวน 43 คนสุ่มเก็บข้อมูลจำนวน 34 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการห้อง A1, B1 และ C1 ที่เรียนวิชากฎหมายพาณิชย์ จำนวน 100 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience sampling) เพื่อเก็บ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักศึกษา และสัมภาษณ์ ทั้งนี้ การสัมภาษณ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกหลักสูตรที่เกี่ยวข้องคั้งกล่าว โดยใช้แบบสัมภาษณ์คำถาม ปลายเปิดเชิงลึกเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์ ซึ่งใช้วิธีการเจาะจง จำนวน 8 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยคั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Method) เพื่อศึกษาพฤติกรรม และความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ : กรณีศึกษา

นักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ประจำปีการศึกษา 2/2554 ซึ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลมีดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ใช้แบบสอบถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาจำนวน 100 คน และแบบสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน โดยใช้การสังเกตและสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาเบื้องต้น และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในภาคสนาม โดยมีคณะผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูล เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยจัดทำแผนการดำเนินงานโดยการออกแบบเครื่องมือในการสำรวจข้อมูลพร้อมทั้งให้ผู้ทรงวุฒิเป็นผู้พิจารณาประเด็นและเครื่องมือร่วมกับคณะผู้วิจัย ซึ่งมีการทดสอบเครื่องมือ (Pre-Test) เพื่อหาความถูกต้อง (Validity) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม และปรับแก้จนได้เครื่องมือในการสำรวจที่สมบูรณ์ที่สุด จึงทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม และคณะผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับมาพร้อมทั้งทำการ Double Check แบบสอบถามอีกครั้ง

โดยที่การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่างบางส่วน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้แก่ หนังสือ เอกสาร วารสาร บทความ เว็บไซต์ และงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาที่เรียนมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนของการทำวิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และสถิติอ้างอิง มีรายละเอียดดังนี้

1. สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ในทุก ๆ ด้านของข้อมูล

2. สถิติอ้างอิง ได้แก่ F-test และการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ (Multiple Comparison) โดยวิธีการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD-- standard deviation) โดยวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมและความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ โดยที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยวิธีสามเส้า

สรุปผลการวิจัย

ระดับพฤติกรรมความเป็นจริงทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของนักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์

1. ด้านการมีส่วนร่วมและความเอาใจใส่ของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีปัจจัยในเรื่องการทำรายงานของนักศึกษามีระดับพฤติกรรมความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.35$) และการส่งแบบฝึกหัดของนักศึกษามีระดับพฤติกรรมความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.28$)

2. ด้านเนื้อหาวิชาการและการนำไปใช้ประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีปัจจัยในเรื่องนักศึกษาเรียนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพมีระดับพฤติกรรมความเป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.52$) และเนื้อหาวิชาการครบตามที่หลักสูตรกำหนดมีระดับพฤติกรรมความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.22$)

3. ด้านเอกสารตำรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีปัจจัยในเรื่องเอกสารตำรา มีเนื้อหาครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด มีระดับพฤติกรรมความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.34$) และเอกสารตำราเข้าใจง่าย มีระดับพฤติกรรมความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.08$)

4. ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีปัจจัยในเรื่องอาจารย์ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนและให้แนวการเรียนการสอนในชั่วโมงแรกที่เข้าสอนมีระดับพฤติกรรมความเป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.51$) และอาจารย์มีความยุติธรรมในการให้คะแนนมีระดับพฤติกรรมความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.26$)

5. ด้านการวัดและการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีปัจจัยในเรื่องนักศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในวิชานี้มีระดับพฤติกรรมความเป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.50$) และนักศึกษามีความพึงพอใจในผลการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์มีระดับพฤติกรรมความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.37$)

ระดับพฤติกรรมความเป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการมีส่วนร่วม และความเอาใจใส่ของนักศึกษา ด้านเนื้อหาวิชาการและการนำไปใช้ประโยชน์ มีความเป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านเอกสารตำรา มีระดับพฤติกรรมความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของนักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์

1. ด้านการมีส่วนร่วมและความเอาใจใส่ของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ซึ่งมีปัจจัยในเรื่องการเข้าห้องเรียนของนักศึกษามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.29$) และความสนใจในการเรียนของนักศึกษามีความคาดหวังมาก ($\bar{X}=3.25$)

2. ด้านเนื้อหาวิชาการและการนำไปใช้ประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ซึ่งมีปัจจัยในเรื่องนักศึกษาเรียนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.36$) เนื้อหาวิชาการครบตามความคาดหวังของนักศึกษามีความคาดหวังมาก ($\bar{X}=3.10$)

3. ด้านเอกสารตำรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีปัจจัยในเรื่องเอกสารตำรา มีเนื้อหาครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนดมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.19$) และอาจารย์แนะนำหนังสือและตำราเรียนเพิ่มเติมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.00$)

4. ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีปัจจัยในเรื่องอาจารย์ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนและให้แนวการเรียนการสอนในชั่วโมงแรกที่เข้าสอนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.57$) และอาจารย์มีความยุติธรรมในการให้คะแนนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.02$)

5. ด้านการวัดและการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีปัจจัยในเรื่องนักศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในวิชานี้มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.43$) และการประเมินผลในแต่ละงานที่สั่งสามารถเสริมแรงนักศึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.33$)

โดยสรุปภาพรวมระดับความคาดหวังในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการมีส่วนร่วมและความเอาใจใส่ของนักศึกษา ด้านเนื้อหาวิชาการ และการนำไปใช้ประโยชน์ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านเอกสารตำรา มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

โดยการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังกับระดับพฤติกรรมความเป็นจริงทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของนักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ ด้านการมีส่วนร่วมและความเอาใจใส่ของนักศึกษาโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเข้าห้องเรียนของนักศึกษา ความสนใจในการเรียนของนักศึกษา การส่งแบบฝึกหัดของนักศึกษา และการทำรายงานของนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านเนื้อหาวิชาการและการนำไปใช้ประโยชน์โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เนื้อหาวิชาการครบตามที่หลักสูตรกำหนด และนักศึกษาเรียนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนเนื้อหาวิชาการครบตามความคาดหวังของนักศึกษา นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอน อาจารย์ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนแล้วประยุกต์ใช้ได้จริง และอาจารย์ได้มอบหมายงานที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งในด้านเอกสารตำราโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เอกสารตำรามีเนื้อหาครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเอกสารตำราเข้าใจง่าย อาจารย์แนะนำหนังสือและตำราเรียนเพิ่มเติม และอาจารย์แนะนำแหล่งค้นคว้าอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่แตกต่างกัน โดยในด้านอาจารย์ผู้สอนโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์มีความยุติธรรมในการให้คะแนน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอาจารย์มีการสื่อสารที่ใช้คำพูดที่ง่าย อาจารย์มีบุคลิกที่เหมาะสมทั้งแต่งกายและกริยาท่าทาง อาจารย์มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อาจารย์เข้าสอนตรงเวลา และสม่ำเสมอ อาจารย์ตั้งใจและกระตือรือร้นในการสอน อาจารย์รับฟังความเห็นจากนักศึกษา อาจารย์ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนและให้แนวการเรียนการสอนในชั่วโมงแรกที่เข้าสอน ไม่แตกต่างกัน และในด้านการวัดและประเมินผลโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การประเมินผลในแต่ละงานที่สามารถเสริมแรงนักศึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียน การวัดและประเมินในแต่ละงานมีความเหมาะสมน่าเชื่อถือ นักศึกษามีความพึงพอใจในวิธีการวัด และประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์ และนักศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในวิชานี้ ไม่แตกต่างกัน และโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเอกสารตำรา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมและความเอาใจใส่ของนักศึกษา ด้านเนื้อหาวิชาการและการนำไปใช้ประโยชน์ ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการวัดและการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก สรุปเป็นประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

1. อาจารย์ส่วนใหญ่คิดว่ารายละเอียดเนื้อหาวิชากฎหมายการพาณิชย์มีเนื้อหาน่าจะตรงและเหมาะสมกับสาขาที่นักศึกษาเรียน เพราะวิชากฎหมายการพาณิชย์ประกอบด้วยกฎหมายเบื้องต้นศึกษาที่เกี่ยวข้องไว้มากมาย ซึ่งประกอบไปด้วย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและการจัดองค์กรทางธุรกิจ หลักกฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกรรมทางธุรกิจ เช่น กฎหมายลักษณะบุคคล กฎหมายลักษณะหนี้ กฎหมายลักษณะนิติกรรมและสัญญา กฎหมายลักษณะเช่าทรัพย์สินและเช่าซื้อ กฎหมายลักษณะยืม ค้ำประกัน จำนอง และ

จำนำ กฎหมายลักษณะตัวเงิน กฎหมายลักษณะการจ้างแรงงานและการจ้างทำของ กฎหมายลักษณะตัวแทนและนายหน้า และศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเนื้อหาของแต่ละกฎหมายมีรายละเอียดมากไม่อาจลงรายละเอียดได้ทั้งหมด

2. อาจารย์ส่วนใหญ่คิดว่ารายละเอียดเนื้อหาวิชากฎหมายการพาณิชย์ดังกล่าวมีมากเกินไปควรเน้นในลักษณะกฎหมายเบื้องต้นที่ให้นักศึกษาได้ศึกษาและเรียนรู้ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้ต่อไปด้วย

3. ถ้าวิชากฎหมายการพาณิชย์ดังกล่าวนี้ไม่ใช่วิชาบังคับ อาจารย์ส่วนใหญ่คิดว่านักศึกษาส่วนใหญ่คงจะไม่ลงทะเบียนเรียนเพราะมีเนื้อหาค่อนข้างมากและอาจคิดว่าต้องใช้การท่องจำและคิดว่าไม่มีประโยชน์กับนักศึกษา แต่เนื่องจากกฎหมายพาณิชย์เป็นรายวิชาที่ทางกระทรวงศึกษาธิการมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้เป็นวิชาพื้นฐานและบังคับให้นักศึกษาต้องเรียนทุกหลักสูตร

4. อาจารย์ส่วนใหญ่คิดว่าควรมีกิจกรรมที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำรายงานโดยเป็นการช่วยให้เข้าใจในเนื้อหากฎหมายลักษณะต่าง ๆ มากขึ้นและอาจมีการนำตัวอย่างสัญญาตามกฎหมายลักษณะต่าง ๆ มาให้เห็นถึงการนำกฎหมายไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ นักศึกษาสนใจและเข้าใจ เพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์และนำไปใช้ประกอบวิชาชีพต่อไป

5. อาจารย์คิดว่าควรมีการปรับปรุงรายละเอียดเนื้อหาวิชากฎหมายการพาณิชย์เนื่องจากตามหลักสูตรเก่าใช้ชื่อรายวิชาจากกฎหมายธุรกิจแล้วเปลี่ยนชื่อรายวิชาเป็นกฎหมายพาณิชย์โดยที่เนื้อหาที่เรียนมีรายละเอียดหาเหมือนกัน ซึ่งในปีการศึกษาที่ 2555 ก็ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรใหม่จึงเปลี่ยนชื่อรายวิชามาเป็นกฎหมายธุรกิจอีกครั้ง แต่รายละเอียดเนื้อหาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปทั้งหมด ไม่มีกฎหมายลักษณะต่าง ๆ ที่อยู่ในรายวิชาเดิมเลยทั้งหมด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมและความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ : กรณีศึกษานักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ ประจำปีการศึกษา 2/2554 นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเรียนโดยรวมในด้านต่าง ๆ และรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะพฤติกรรมในการทำรายงานของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่า การกระทำหรือการแสดงออกทุกอย่างของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายใต้สถานการณ์นั้น ๆ ทั้งที่สังเกตได้โดยตรงและสังเกตไม่ได้โดยตรง แต่สามารถวินิจฉัยได้ว่ามีพฤติกรรมหรือไม่โดยการใช้เครื่องมือทดลองหรือทดสอบ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด ทฤษฎีของ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520, หน้า 10) ที่ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะสังเกตได้หรือไม่ได้ ซึ่งอาจเกิดจากการทำงานของหัวใจ การทำงานของกล้ามเนื้อ การเดิน การพูด การคิด ความรู้สึก ความชอบ ความสนใจ และสอดคล้องกับแนวความคิด ทฤษฎีของ อรุณ รักธรรม (2524, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง การปฏิบัติซึ่งบุคคลใดบุคคลหนึ่งแสดงต่อบุคคลหนึ่ง หรือบุคคลอื่นในการที่ถูกต้อง หรือผิดไปจากปกติสถานแห่งขนบธรรมเนียม หรือมารยาทของสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ พฤติกรรมหมายถึง กระบวนการที่เกิดขึ้น โดยการกระทำที่มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างระบบร่างกายกับเครื่องกระตุ้น

ดังนั้น พฤติกรรมจึงเป็นการกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลคนใดคนหนึ่ง ที่แสดงออกมาในความเป็นจริง โดยอาจจะไม่เป็นไปตามความคาดหวังในใจที่ตนเองคิดไว้ก็ได้ ซึ่งพฤติกรรมของนักศึกษาหลักสูตรการบัญชีที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ ด้านเนื้อหาวิชาการและการนำไปใช้ประโยชน์ ในเรื่องเนื้อหาวิชาการครบตามที่หลักสูตรกำหนด และนักศึกษาเรียนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพของนักศึกษา อาจไม่เป็นไปตามความคาดหวังของนักศึกษาซึ่งมีระดับความคาดหวังมากที่สุดแต่ พฤติกรรมของนักศึกษาไม่อาจทำได้ตามที่คาดหวังไว้ โดยระดับความคาดหวังและพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรการบัญชีต่อวิชากฎหมายการพาณิชย์แตกต่างกัน

ในส่วนระดับความคาดหวังกับระดับความเป็นจริงของพฤติกรรม และ ความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเอกสารตำรา แตกต่างกัน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมและความเอาใจใส่ของนักศึกษา ด้านเนื้อหาวิชาการและการนำไปใช้ประโยชน์ ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการวัดและการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน โดยที่ระดับความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรการบัญชีต่อวิชากฎหมายการพาณิชย์ ด้านเอกสารตำรา โดยภาพรวม แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เอกสารตำรามีเนื้อหาครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด แตกต่างกัน ส่วนเอกสารตำราเข้าใจง่าย อาจารย์แนะนำหนังสือและตำราเรียนเพิ่มเติม และอาจารย์แนะนำแหล่งค้นคว้าอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าความคาดหวังเป็นความเชื่อหรือความคิดอย่างมีเหตุผล ในแนวทางที่เป็นไปได้ หรือเป็นความหวังที่คาดการณ์ว่าต้องการจะได้ในอนาคตของบุคคล ความคาดหวังจึงเป็นสภาวะทางจิตที่บุคคลคาดคะเนล่วงหน้าแต่บางสิ่งบางอย่างว่าควรจะมี ควรจะเป็นหรือควรจะเกิดขึ้นตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด ทฤษฎีของ สกาวเดือน ปธนสมิทธิ (2540, หน้า 64) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า เป็นแนวคิดที่บุคคลมี

ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วแสดงออกมาโดยการพูด การเขียน และการแสดงออกดังกล่าวนั้น ขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งบุคคลอื่น อาจไม่เห็นด้วยก็ได้ หรืออีกกล่าวหนึ่ง ความคาดหวัง คือ การแสดงออกทางทัศนคติอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก ทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงออกโต้ตอบสิ่งต่าง ๆ ในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ จึงควรพิจารณาในด้านองค์ประกอบของทัศนคติควบคู่ไปด้วย และสอดคล้องกับแนวความคิด ทฤษฎีของเบญจา นิลบุตร (2540, หน้า 10) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความคาดหวังเกิดจากรู้สึกนึกคิดในการคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นอย่างไร อันเป็นความปรารถนาจะให้ไปถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ ส่วนระดับความคาดหวังและระดับความเป็นจริงในการเรียนของนักศึกษา การบัญชีต่อวิชากฎหมายการพาณิชย์ โดยภาพรวมในการเข้าห้องเรียนของนักศึกษา ความสนใจในการเรียนของนักศึกษา การส่งแบบฝึกหัดของนักศึกษา และการทำรายงานของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากระดับพฤติกรรมในความเป็นจริงและระดับความคาดหวังของนักศึกษาเองแล้ว นักศึกษาให้ความสนใจในการเรียนและเข้าห้องเรียนมากเพราะความคาดหวัง และพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน แสดงว่านักศึกษามีพฤติกรรมตามความคาดหวังของตนเอง โดยการที่จะทำให้การสอนของอาจารย์ผู้สอนประสบผลสำเร็จ และนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี อาจารย์ผู้สอนควรจะต้องส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้จากการทำรายงานด้วยตนเอง นักศึกษาจะสนใจและตั้งใจทำและเรียนรู้มากกว่าตามความคาดหวังที่นักศึกษาได้คาดหวังไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชิต สุรัตน์เรืองชัย และคณะ (2548) รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการจัดการเรียนการสอน และความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพาซึ่งมีพฤติกรรมการสอนที่คณาจารย์ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และในด้านเนื้อหาวิชาการและการนำไปใช้ประโยชน์โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เนื้อหาวิชาการครบตามที่หลักสูตรกำหนด และนักศึกษาเรียนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ แตกต่างกัน อันอาจเนื่องมาจากเนื้อหาในรายวิชา มีกฎหมายที่ต้องศึกษาหลายเรื่องทำให้อาจเรียนเนื้อหาได้แก่ภาพรวมของกฎหมายแต่ละเรื่อง และนักศึกษายังไม่เห็นว่าจะสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างไร

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักศึกษามีความสนใจและตั้งใจในการทำรายงานส่งแก่อาจารย์ จึงควรมุ่งเน้นสนับสนุนให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากการทำรายงานในเนื้อหาวิชาดังกล่าวก่อนซึ่งเป็นการช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

2. ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักศึกษามีความคาดหวังหรือต้องการในเนื้อหาวิชาการครบตามที่หลักสูตรกำหนด และนักศึกษาเรียนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพมาก แต่พฤติกรรมในความเป็นจริงของนักศึกษาเองแล้วทำไม่ได้ตามที่คาดหวังไว้ จึงควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้เสนอต่อหลักสูตรต่าง ๆ ที่ต้องเรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์เป็นวิชาบังคับ เพื่อให้หลักสูตรพิจารณารายละเอียดของรายวิชานี้ว่าควรให้นักศึกษาได้ความรู้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพได้ตรงกับสาขาของตนเองต่อไป

3. ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้เสนอต่ออาจารย์ท่านอื่นที่สอนวิชากฎหมายการพาณิชย์ดังกล่าวไปศึกษาและทำความเข้าใจเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนในวิชาดังกล่าวในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยนักศึกษาศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ ดังกล่าวนี้นี้ในด้านอื่น ๆ เพื่อทราบเหตุผลต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยนักศึกษาศึกษาในหลักสูตรอื่น ๆ ที่ลงเรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์

3. ควรมีการศึกษาวิจัยนักศึกษาศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ดังกล่าวนี้นี้ในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ นอกเหนือจากที่เคยศึกษา

4. ควรมีการศึกษานอกระบบในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่เป็นเครือข่ายและต้นแบบวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการพาณิชย์ดังกล่าวนี้นี้ เพื่อนำไปสู่การกำหนดตัวแบบวิชาที่ดีสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้กับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

เบญจมา นิลบุตร. (2540). ความคาดหวังของข้าราชการตำรวจต่อรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชาศึกษากรณีศึกษากองบัญชาการศึกษา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทศนคติ: การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช.

- วิจิต สุรัตน์เรืองชัย และคณะ. (2548). การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา. **วารสารศึกษาศาสตร์**. 17(2), 105-118.
- สกาเวเดือน ปณสมิทธิ. (2540). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการรื้อปรับระบบของพนักงานธนาคาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบูรณ์ ตันยะ. (2547). **การประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สุพานี สฤกษ์วานิช. (2549). **พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ : แนวคิด และทฤษฎี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- สุรีย์ กาญจนวงศ์. (2542). **จิตวิทยาสังคม**. นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อริยา คูหา. (2546). **แรงจูงใจและอารมณ์**. ปัตตานี: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อรุณ รักธรรม. (2524). **พฤติกรรมข้าราชการไทย**. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.